

A VMTE FOTON BARLANGKUTATÓ CSOPORT 1980. ÉVI JELENTÉSE

Kutatási terület: Pilis hegység

A csoportunk által kutatott illetve kezelt barlangok a következők:

Pilis-barlang, Szoplaki-ördöglyuk, Legény-barlang, Leány-barlang.

Az utóbbi két barlangot csoportunk 1977-ben lezárta és ezzel kapcsolatban adódtak állandó feladataink. Ajtóik javítása főként a feltörési kísérletek kijavitása, betonozása, záruk állandó javítása, cseréje. Ezen kívül e barlangokban a denevérek számának megfigyelése történt meg. A munkát még a lezárást megelőzően elkezdtük. A denevérek száma fokozatosan nőtt az utóbbi években, mellyel párhuzamosan a fajok száma is nőtt és állandósult. Így állandó lett a Nagypatkósorrú denevér /Rhinolophus ferrum-equinum/ mely a lezárást megelőző években már nem volt megtalálható a Leány-, Legény-barlangokban.

Mindkét barlang előtti lejtőn szórványleletek cserép és csontmaradványok találhatóak nagy számban. Ilyen szórványleletek előkerültek a barlangok termeiből is kis számban. A szórvány leleteket folyamatosan a MÁFI Muzeumi osztályára szállítottuk.

Itt Dr. Kordos László és Dr. Bácskai Erzsébet határozták meg az anyagot.

Többek között réz-, vas-, kelta-, római-, középkori cserépmaradványokat..

Természetesen ez nem volt meglepetés, hiszen a barlangokban már végeztek több ízben is kisebb ásatásokat. 1911-ben felfigyeltek a kutatók a barlangokra. Bella Lajos ősrégész és Dr. Kadlic Ottokár 1912 május 5-25. között ásatást végzett a Legény-barlangban. A kutatás során előkerült rágcsáló csontok meghatározását Kormos Tivadar végezte. Új feltárássra 1968-ban került sor. Horváth István Régészeti Füzetekbe irt rövid jegyzete alapján nyertünk tudomást.

A két barlang környékének faunáját és flóráját is megfigyeltük, ezeket előadásaink során film-, fotó-, diaképekkel illusztráltuk.

Megfigyelések során felfigyeltünk egy Leány-barlanghoz kapcsolódó geológiai érdekességre. Leány-, Legény-barlangok szájai, egy-egy az egész hegyoldalon végighuzódó - messziről látható törés mentén nyílnak. Ez a törés képezi a Leány-barlang bejárati termének É-i falát. Felső részén több m²-nyi területen csúszásnyomok vannak. Melyek a felső kőzettömeg lefelé történő elvetődését bizonyítják. Ez a vezetősík az egész üreget, üregrendszerét mindenütt a termék É-i falát alkotja.

A Leány-, Legény-barlangoknál sikerült megoldani más barlangkutató csoportok által történő bejárásokat. Nem merült fel probléma a barlangok kinyitását illetően. Több próbálkozásunk volt a Leány-barlangban új járatok feltárására a Kis-, ill. Alsó-teremben. Sajnos kevés sikerrel, három métert tudtunk csak előre jutni mindkét helyen. E munkát folytatva bizunk további sikereken.

Pilis-barlang

A Pilis-barlang lezárását követő problémák sajnos hasonlóak voltak a Leány-, Legény-barlangokéhoz. Feltörések sorozata, állandó lakatosmunka részünkről. Itt kiemelendő az 1980 szeptember hónapban történt feltörés. A hivatlan látogatók a barlang amúgy is rongált cseppköveit tovább tördelték illetve a falat több helyen összefirkálták, befestették. Denevérekben is csak azért nem tehettek kárt mert meleg idő lévén kevés denevér tartózkodott a barlangban.

Itt is tudtunk munkálataink során szórványleleteket melyeket a már említett MÁFI

Múzeumi osztályánadtunk le.

Szoplaki-ördöglyuk

Előzetes megbeszélések és engedélyezések után a barlang is "rácsos védelmet" kapott. Főként az egykor itt tömegesen található denevérek utolsó kisebb csoportjainak megvédése volt a cél. Munkánkat illetve később a barlang bejárásának idejét Dr. Topál György, a Természettudományi Múzeum zoológusának irányításával határoztuk meg. Így csoportunk is csak a nyári hónapokra nyitja meg a barlangot más csoportok előtt. Dr. Topál György régen elkezdett munkájához tudtunk néhány adatot szolgáltatni a denevéreket illetően. Ritkán élő példány gyűrűjének számát tudtuk rögzíteni. Mely adatokat Dr. Topál Györgyhez juttattunk el. Ő a számok ismeretében gyűrűzésakor, esetleg később rögzített adatokat mondta el.

gyűrű száma Bp. Museum 27852 = Hegyesorrú denevér *Myotis oxygnathus*, gyűrűzés 1964-ben, 1967-ben még látták.

gyűrű száma Bp. Museum 30470 = Hegyesorrú denevér *Myotis oxygnathus*, gyűrűzés 1974-ben. A megfigyelések mellett nyári időszakban a barlang tisztítását végeztük. Főként sok fátörzset szállítottunk ki a barlangból. Sajnos ez év augusztusában nemkívánatos "kutatók" sok munkát adtak. A bejárati aknába az erdőben kivágott szálfákat lombkoronástanul dobták be a lejutás reményében.

Alkalmi megfigyelésünk még a bejárati aknában megtelepedő erdei fűlesbagoly /*Asio otus*/ köpeteinek tartalmát. Így tájékoztatást kaptunk a bagoly tápláléka és a barlang környékének faunájának egy részéről.

Következő fajokat sikerült azonosítani: keleti cickány, földi pocok, mezei cickány, mezei pocok, pirok egér. Kutatási területeinken munkánkat film és fotó dokumentációval rögzítettük.